

Opinia techniczna nr 4/2008/IDM-TO

Instytut Badawczy Dróg i Mostów stwierdza na podstawie przeprowadzonych badań oraz przedstawionych wyników analiz chemicznych, że sól produkcji kopalni ARTEMSOL, Ukraina, dostarczana przez firmę POLDIM S.A., ul. J. Kochanowskiego 37a, 33-100 Tarnów, może być stosowana do posypywania nawierzchni drogowych w zimowym utrzymaniu dróg.

DYREKTOR

prof. dr hab. inż. Leszek Rafalski

Inne postanowienia:

1. Badania i opinia są ważne przez okres dwóch lat od daty wystawienia
2. Opinia może ulec unieważnieniu po przedstawieniu stosownych dowodów
3. Obowiązują załączniki 1+3

**Spis załączników (dot. wyników badań soli drogowej produkcji kopalni soli
Artemsol, Ukraina, dostarczanej przez firmę POLDIM S.A.**

Załącznik 1: Wyniki badań składu ziarnowego i skuteczności topienia płytek lodu, przeprowadzonych w Instytucie Badawczym Dróg i Mostów - Warszawa

Załącznik 2: Wyniki badań składu chemicznego – kopalnia Artemsol

Załącznik 3: Atest higieniczny wydany przez Państwowy Zakład Higieny - Warszawa

**INSTYTUT BADAWCZY
DRÓG I MOSTÓW**

Załącznik 1

Przebieg	Przebieg	Suma	Suma	Wymagania
Wyniki badań soli				
produkcji				
kopalni soli Artemsol, Ukraina				
dostarczanej przez firmę POLDIM S.A.				
przeprowadzonych w				
Instytucie Badawczym Dróg i Mostów				
0,24	2,3	917		
0,3	2,4	927	103	mar 2016
0,19	3,5	919		
0,14	3,7	1010		
10000	1000		1000	1000

Wykonał: *God*
mgr inż. Tadeusz Godlewski

Kierownik Zakładu IDM-TO
wz David Kuderda
mgr inż. Tadeusz Dzienis

Warszawa, sierpień 2008r

Sól drogową NaCl prod. kopalni soli Artemsol, Ukraina - POLDIM S.A.

1. Badanie składu ziarnowego

Analizę sitową przeprowadzono korzystając z następującego zestawu sit o oczkach kwadratowych:

0,18 0,5 0,85 1,0 2,0 3,15 4,0 i 6,3 mm.

Skład ziarnowy:

Wymiar oczka sita [mm]	Pozostałość na sicie [%]	Suma pozostałości [%]	Suma w przedziałach [%]	Wymagania
6,3	1,7	1,7	1,7	max 10%
4,0	10,0	11,7	88,0	-
3,15	6,2	17,9		
2,0	30,6	48,5		
1,0	41,2	89,7		
0,85	2,0	91,7	10,3	max 20%
0,5	2,4	94,1		
0,18	3,8	97,9		
<0,18	2,1	100,0		
razem	100,0		100,0	100,0

Wniosek: Badana sól wykazuje skład ziarnowy zgodny z wymaganiami

2. Badanie zdolności topienia płytek lodu przez sól drogową produkcji kopalni soli Artemsol, Ukraina dostarczaną przez POLDIM S.A.

Warunki przeprowadzania badań

Zastosowano następujące warunki pomiarów:
Objętość zamrażanej wody na jedną płytkę 250 cm³
Wymiary płytek: dł. × szer.: 12,2 × 17,2 cm (kuwety 10 × 15 cm)
wys. 1,5 cm
Temperatura pomiarów: -10°C
Czas działania soli: 60 min

Powierzchnię płytek lodu posypywano próbkami soli o masie 5 g i poddawano jej działaniu przez 60 minut. Po czasie 60 minut odsączano powstały roztwór i mierzono jego objętość. Uzyskane wyniki ilustruje tablica 1.

Wyniki badań

Tablica 1. Wyniki skuteczności topienia płytek lodu przez sól drogową prod. kopalni soli Artemsol, Ukraina – POLDIM S.A.

Numer pomiaru	Ubytek próbki lodu (objętość roztworu) [cm ³]
1	10,5
2	11,5
3	12,0
4	14,0
5	13,5

Objętość roztworu ze stopionej płytki lodu średnio $V_{sr} = 61,5/5 = 12,3 \text{ cm}^3$

Tablica 2. Wyniki skuteczności topienia próbek lodu przez sól drogową Sno-Ice prod. niemieckiej

Numer pomiaru	Ubytek próbki lodu (objętość roztworu) [cm ³]
1	12,5
2	14,5
3	13,5
4	12,5
5	14,0

Objętość roztworu ze stopionej płytki lodu średnio $V_{\text{sr}} = 67,0 / 5 = 13,4 \text{ cm}^3$

Wniosek

Sól drogową produkcji kopalni Artemsol, Ukraina dostarczana przez firmę POLDIM S.A. wykazuje zdolność topienia lodu porównywalną ze zdolnością topienia lodu soli Sno-Ice prod. niemieckiej, użytej jako materiał porównawczy.

Wyniki badań składu chemicznego soli z kopalni Artemsol

1. Zawartość jonów /skład solny

Nazwa	Zawartość, %	Typ jonu	Zawartość, %
NaCl	98,36	Na ⁺	38,69
Na ₂ SO ₄	0,118	Cl ⁻	59,72
CaSO ₄	1,04	Ca ⁺²	0,31
MgSO ₄	0,08	K ⁺	0,012
Fe ₂ O ₃	0,0027	Mg ⁺²	0,03
Nierozpuszczalny osad	0,256	SO ₄ ⁻²	0,80
Wilgotność	0,1		

2. Zawartość metali ciężkich

Nazwa	Zawartość, mg / kg
Ołów	0,56
Miedź	0,37
Kadm	0,027
Arsen	0,12
Rtęć	0,0069
Cynk	1,3

Opracowano na podstawie wyników badań producenta.

Kierownik Laboratorium
Wytwórnicy Węglowodorów i Siłowni
w Tarnobrzegu
[Podpis]
mgr Sławomir Słowik

PAŃSTWOWY ZAKŁAD HIGIENY
NATIONAL INSTITUTE OF HYGIENE

Załącznik 3

ZAKŁAD HIGIENY KOMUNALNEJ
DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL HYGIENE

4 Chocimska 00-791 Warsaw • Phone (22) 5421354 • Fax (22) 5421287 • e-mail: sek-zhk@pzh.gov.pl

ATEST HIGIENICZNY
HYGIENIC CERTIFICATE

HK/B/0987/01/2005

ORYGINAL

Wyrób / product: Sól kamienna techniczna

Zawierający / containing: chlorek sodu, dodatki zgodnie z dokumentacją producenta

Przeznaczony do / destined: stosowania w drogownictwie

Wymieniony wyżej produkt odpowiada wymaganiom higienicznym przy spełnieniu następujących warunków / is acceptable according to hygienic criteria with the following conditions:
Na opakowaniu wyrobu należy umieścić etykietę w języku polskim, zawierającą zalecenia dotyczące środków ostrożności wg karty charakterystyki wyrobu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.
Wyroby przechowywać w miejscu niedostępnym dla dzieci.

Wytwórca / producer:

GPO "ARTIEMSOL"
Soledar
Okręg Doniecki, Ukraina

Niniejszy dokument wydano na wniosek / this certificate issued for:

Polskie Drogi i Mosty S.A. W Tarnowie
33-100 Tarnów
Kochanowskiego 37A

Atest może być zmieniony lub unieważniony po przedstawieniu stosownych dowodów przez którąkolwiek stronę. Niniejszy atest traci ważność po 2010-07-22 lub w przypadku zmian w recepturze albo w technologii wytwarzania wyrobu.

The certificate may be corrected or cancelled after appropriate motivation.
The certificate loses its validity after 2010-07-22
or in the case of changes in composition or in technology of production.

Data wydania atestu higienicznego: 22 lipca 2005
The date of issue of the certificate:

Kierownik
Zakładu Higieny Komunalnej

Dr Janusz Świątczak
Dr Janusz Świątczak

PZH - Warszawa